SVENSBYGDS SKOLA (1864-) 1882-1916

Svensbygds skola uppfördes som tidigare sagts 1864. Ritning finns inte av det skälet, att det inte var nödvändigt. Bondesnickare byggde efter traditionen. Husets storlek bestämdes av byggnadsmaterialets längd. Endast inredningen avvek från den traditionella.

Svensbygds skola
1864

4 m

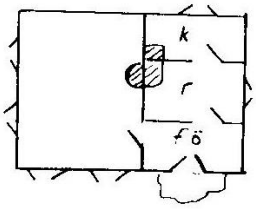

1882

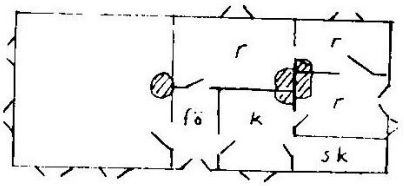

Forts sid 28

1876 fanns det 70 barn i Nydala skola, och man blev klar över att ytterligare en lärare måste anställas. Bostad för honom skulle inredas i Svensbygds skola. Kyrkostämman föreslog tillbyggnad av rum och kök. Skolrådet fann emellertid, att skolsalen var för liten och beslöt därför att tillbygga ny skolsal, 12 alnar och av husets bredd. Skolsalen blev alltså 144 kvadratalnar eller c:a 50 kvadratmeter. Gamla skolsalen indelades i ett rum med kakelugn i sydvästra hörnet och kök med bakugn i andra hörnet. 4 fönster skulle sättas in i nya skolsalen på östra och södra sidan, och salen skulle uppvärmas med järnkamin. Ett fönster i östra yttre rummet skulle upptas till dörr. Gamla ytterdörren med ett mindre fönster överflyttades till nya skolsalen. Kostnaderna för omoch tillbygget skulle tas med 300 kr ur skolkassan, 375 kr ur kassans utestående medel, 250 kr lånades i Fiskaby och 125 kr i Valkö.

I augusti 1882 var arbetet klart. För skolhuset behövdes litet mark, 1/2 tunnland. Johannes Gudmundsson och Karl Andersson i Svensbygd, som ägde marken, ville ha 8 kr om året i planhyra. Skolrådet fann det alldeles för högt och satte hyran till 6 kr. Tomten bestod av stenig mark, delvis kalberg. Gamla boden gjordes om till vedbod och hemlighus. Det tillbyggdes med bräder, inte timmer längre. I väster utgrävdes en källare i backens östra kant. Arbetet med ombyggnaden var illa utfört. Redan den 30/8 1882 konstaterades, att kammaren var skadad och skulle lagas av smeden Johannes Andersson på Nydala herrgård. Golvet var inte pluggat och ingen trossning fanns. Folkskolläraren kunde inte bo där, förrän man skaffat innanfönster. Vidare måste man hindra draget genom att brädfodra huset.

Nästa år målade och tapetserade man huset. 1884 anskaffades 8 bänkar eller skolbord till skolsalen. 1894 grusades skolplanen, och 1897 begåvade man skolan med en flaggstång. 1904 omlades spåntaket på Svensbygds skola.

Den lärare, som stationerades i Svensbygd, hade undervisning även västan sjön. Därför har man vaga uppgifter om var han egentligen bodde. En lärares hustru kallades "madam" eller "frua". Man vet, att madam Lindqvist bodde i Svensbygd. Där var alltså stationeringsorten för läraren. Läraren rodde över sjön, från båtstaden vid Steningaryd 3 km till "Muggebo-smedens" båtstad, och vandrade därifrån till skolan i Fägerhult eller Moboda bränneri.

Den förste folkskolläraren i den ambulerande skolan var Johan Lindqvist, född 9/12 1834 i Björkö sn
Gift 7/7 1869 med
Kristina Svensdotter, född 16/9 1845 i Bälaryds sn och
död 14/10 1870 i sockenstugan.
Johan Sophus Natanael, född 18/8 1870 i sockenstugan
Lindqvist gifte sig andra gången 1/11 1873 med
Anna Lovisa Andersdotter, född 7/6 1845 i Lekeryds sn
David Emanuel Teodor, född 17/11 1875 i sockenstugan
Lydia Anna Maria 15/7 1877 "
Ester Susanna 29/12 1878 "
David Emanuel 15/2 1881 "

Lindqvist kom 14/4 1868 från Björkö sn och efterträdde Frimansson som lärare vid skolan i Nydala. Första hustrun kom 1869 från Bälaryds sn, och andra hustrun kom 1873 från Adelövs sn. Sonen David avled redan 6/7 1876.

Det är oklart huruvida Lindqvist också var kantor, men det synes inte vara fallet. I så fall skulle man väl knappast anställt en ny kantor 1881. Inte heller skulle Frimansson ha behövt tjänstgöra som kantor 10 år efter sin pensionering.

1882 var det meningen, att Lindqvist skulle flytta till Svensbygds skola och ha undervisning ena terminen i Svensbygd och andra terminen i västra skolroten. Det dröjde emellertid minst 5 år, innan han var skriven i Svensbygd. 1900 pensionerades Johan Lindqvist. Eftersom det inte gick att få ersättare, vikarierade han på sin gamla tjänst 1901. Därefter avflyttade han till Ljunga socken.

Dottern Lydia var sjuklig och intogs 1896 på Växjö hospital.
Sonen Johan tog anställning vid Kalmar regemente något år men återkom och utvandrade till Amerika 1892.
Dottern Ester förordnades som småskollärare vid Sandviks fasta mindre skola från år 1900. Emellertid blev hon strax därefter sjuk. Först förordnades vikarie för en kurs, men därefter fick hon villkorlig uppsägning. Under förutsättning att hon inte kunde förete läkarintyg på att hon till nästa termin var frisk, uppsades hon f o m 1/7 1901. Eftersom hon inte kunde förete sådant intyg, blev hon avskedad med hänsyn till svårigheter att få vikarier och med hänsyn till kostnader för skolkassan.

Den 16/1 1901 förordnades Hilma Svensson från Vetlanda som vikarie på folkskollärartjänsten från den 25/2 s å.

Den 2/6 1901 förordnades Karl Thorborg som vikarie för höstterminen 1901.

Han tycks inte ha tillträtt tjänsten, för redan 21/7 1901 förordnades Hilma Andersson från Vrigstads sn som vikarie. Men eftersom hon inte var behörig, skulle statsbidrag inte komma att utgå till lärarlönen.

Då förordnades kantorn J A Nilsson som vikarie för kursen i Haborarp.

Den 26/1 1902 förordnades Karl Gustav Högblom som vikarie under vårterminen 1902.

Från den 1/7 1902 förordnades Ture Strömer, född 26/11 1875 i Svenarums sn, som lärare i Svensbygd. Han hade examinerats från seminariet 31/5 1902. Han gifte sig 12/7 1903 med Helga Thunander, född 5/10 1876 i Svenarums sn. Redan 30/6 1904 flyttade han emellertid till Kinnaremma i Västergötland. 1911-1935 arbetade han som lärare i sin hemsocken Svenarum. Han fick under sin tid i Svensbygd 50 kr om året i hyresersättning på grund av bostadens dåliga beskaffenhet. Han undervisade både i Svensbygd och Sandvik.

Hösten 1904 vikarierade Anna Larsson. Därefter fick hon tjänst i Siggaskogs skola.

Hela året 1905 vikarierade Anna Johansson, som egentligen hade småskollärartjänst i Sandviks skola.

Vårterminen 1906 vikarierade Linnea Hultstedt från Höreda sn, född 11/11 1880.

1906 kom ännu en svenarumsbo, Sven Johan Ekholm, till Svensbygd som lärare. Han var född 14/2 1847 i Ekesås i Svenarums sn och gift 1895 med Hulda Karlsdotter, född 8/10 1872 i Malmbäcks sn. Han hade 1893-1906 varit lärare på olika ställen i Svenarums sn. 1912 pensionerades Ekholm, och 1916 flyttade han till Nässjö.
Ekholm gjorde käppar av nötabuskar, som han använde på pojkarna, när han blev arg, och det var rätt ofta. Han tuggade tobak och hade alltid en mycket stor snusnäsduk.

När skolhusen i Sandvik och Långö var färdiga, fick Ekholm köpa skolhuset i Svensbygd. Emellertid hade man ibland småskola i Svensbygd, och för skolsalen fick han 10 kr om året i hyra.

Ekholm spelade på ett instrument "som såg ut som en låda med strängar på". Det torde väl ha varit ett psalmodikon. De där strängarna skar skolpojkarna en gång av.
När Ekholm blev arg hade han ett uttryck: "Fy schabba!" Han var en av de första i Nydala, som hade sparkstötting. Den var försedd med trämedar.

Sedan Ekholm avflyttat, revs huset och flyttades någonstans söderut mot Ohs-hållet.

Siste vikarien för folkskolläraren i östra skolroten, 1912-1915, var Hildur Mellander, född 25/1 1883 i Seglora församling. Hon kom 1912 från Järlöv och flyttade 1915 till Seglora.Hon säges också ha bott i Sandviks skola.

SANDVIKS SKOLA. 1900-1943

1886 föreslog folkskoleinspektören, att Nydala socken skulle ha tre skolhus, för att undervisningen skulle kunna fortgå 4 månader var termin. För att undgå utgifterna beslutade skolrådet att sammanslå socknens 6 husförhörsrotar till 4 skolrotar. Då skulle de två småskollärarna kunna täcka behovet, fast antalet elever i varje skola blev givetvis proportionellt större och skolvägarna längre. Undervisningen skulle bedrivas sålunda

östra skolroten	Långö 28/2-28/6	Intäkt 4/7-1/11
västra skolroten	Dala 1/3 -23/6	Nydala 5/7-2/11

1892 förnyade inspektören sina propåer, att tre småskolehus skulle uppföras inom socknen under 1894. Skolrådet nödgades därför fatta beslut om att uppföra ett skolhus i Skuggebo-Sandvik, ett i Långö och ett i Rössved-Siggaskog. Man fattade t o m beslut om hur stora husen skulle vara, 14 . 8 alnar och 5 alnar höga. Skolsalen skulle vara 10 . 8 alnar. Ett rum skulle finnas som bostad för lärare. I Långö och Siggaskog skulle byggas ytterligare ett rum och kök. Och man skulle anskaffa 15 skolbänkar.

Där man tänkte sig att läraren skulle bo, gjordes alltså

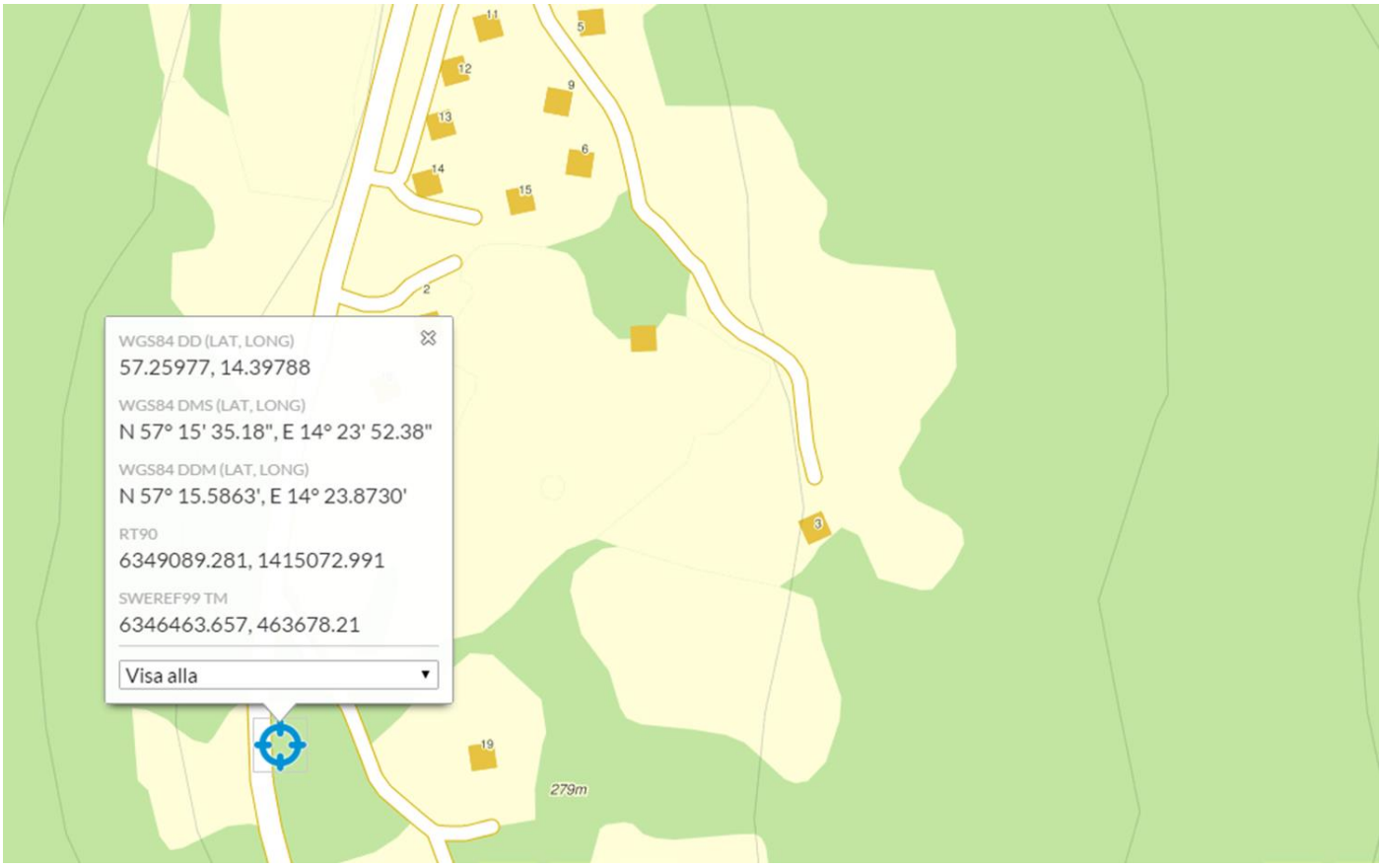

Svensbygds skola